

MEDDELELSER

FRA

DET NORSKE MYRSELSKAP

Nr. 6

Desember 1975

73. årg.

Redigert av Ole Lie

MARKEDET FOR TORVPRODUKTER

Utarbeidet av Det norske myrselskap, mai 1975

INNLEDNING

Etter søknad fra Det norske myrselskap i 1969, stilte Distriktenes utbyggingsfond, fylkesmannen i Nord-Trøndelag og fylkesmannen i Hedmark midler til disposisjon for en undersøkelse av markedsforholdene for torvprodukter. I henhold til dette ble det utarbeidet en oversikt: «Markedsundersøkelser for torvprodukter», datert 22.12.1969, og i februar 1971 ble det ytterligere lavet en rapport om «Markedsundersøkelser for torvprodukter i Trøndelagsfylkene».

I den første generelle oversikten pr. 22.12.1969, ble det også forsøkt å utarbeide en prognose over utviklingen de første 5 år. Det er derfor nå aktuelt å se på forholdene på nytt og registrere hvorledes prognosene har slått til.

Vi skal i det følgende først gi en oversikt over produksjonen og forbruket i dag, vareutvalget som tilbys og eventuelle forandringer i bruksområdene. Vi vil også forsøke å gi en vurdering av fremtidsutsiktene vedr. behovet for disse produktene.

PRODUKSJON, IMPORT, FORBRUK

Leveransene fra de norske torvfabrikkene var i 1974 i alt ca. 184 000 m³ regnet som løs, revet torv før komprimering og pakking. Dette er noenlunde det samme kvantum som de to nærmest foregående år.

Direkte uttak av rå eller noe tørket torv fra myra, vesentlig til eget bruk, har Myrselskapet anslått til ca. 50 000 m³. Norsk torv til bruk som «strø», dyrkingsmedium eller jordforbedringsmiddel utgjør derfor i 1974 totalt ca. 234 000 m³.

Importoversikten fra Statistisk Sentralbyrå, viser en samlet import av torv og torvprodukter på 7 037 tonn, mot 4 880 tonn foregående år. Dette er det største årskvantum som er importert hittil. Det må bemerkes at oppgavene er gitt i vekt, hvilket vil si at vanninnholdet virker sterkt inn på mengden av torvstoff og det volum som er im-

portert. Da tørr torv ikke lenger er noe kvalitetskrav, slik som for bruk til strømiddel, og da det nå ikke lenger nyttes papiremballasje, er pakningene jevnt over blitt betydelig tyngre. På bakgrunn av dette har Det norske myrselskap beregnet importen i 1974 til ca. 70 000 m³, regnet som løs, revet torv før komprimering og pakking.

Samlet forbruk av torv i 1974 i Norge lå følgelig på noe over 300 000 m³.

Det kan også nevnes at et betydelig kvantum torv eksporteres i form av foredlede produkter som plantebrikker, «strips» m.v.

VAREUTVALG, BRUKSOMRÅDER

I desember 1970 utga Norges Standardiseringsforbund Norsk Standard nr. 2891: Dyrkingstorv, deklarasjon, pakking og merking. Revidert utgave av samme standard ble sendt ut i februar 1974. I denne standarden skilles det mellom 3 varetyper:

- Naturtorv:** *Dyrkingstorv uten tilsetninger.*
Veksttorv: *Dyrkingstorv som er kalket og gjødslet ferdig for plantedyrking.*
Suppleringstorv: *Dyrkingstorv tilsatt kalkingsmidler og/eller gjødsel for bruk som supplement til andre dyrkingsmedier, eller som veksttorv etter kompletterende tilsetning.*

Det finnes nå på markedet et rikt utvalg av produkter og varemerker innen de tre varegrupper. Det letter oversikten i vesentlig grad at norske og til dels også utenlandske produsenter søker å følge standarden for deklarasjon og merking. Man kan også se i forhandlerens kataloger at produktene grupperes etter de samme typebetegnelser.

Forbruket av veksttorv og suppleringstorv har økt betydelig i forhold til naturtorv. Gartnere finner det sterkt arbeidsbesparende å nytte veksttorv fremfor å blande selv. Innblanding av gjødsel og kalk ved fabrikk blir vanligvis sikrere og faren for smitte fra eget gartneri elimineres. Suppleringstorv, først og fremst sterkt gjødslet torv, brukes stort sett bare i villahagebruket. Ved bruk i bed o.l. virker den både som gjødsling og til bedring av jordstrukturen.

Utviklingen har også gått i retning av større utvalg i ferdige jordblandinger hvor torv inngår som en av hovedbestanddelene. Tilsetningene til torva kan være leire av bestemte kvaliteter, malt stein og annet.

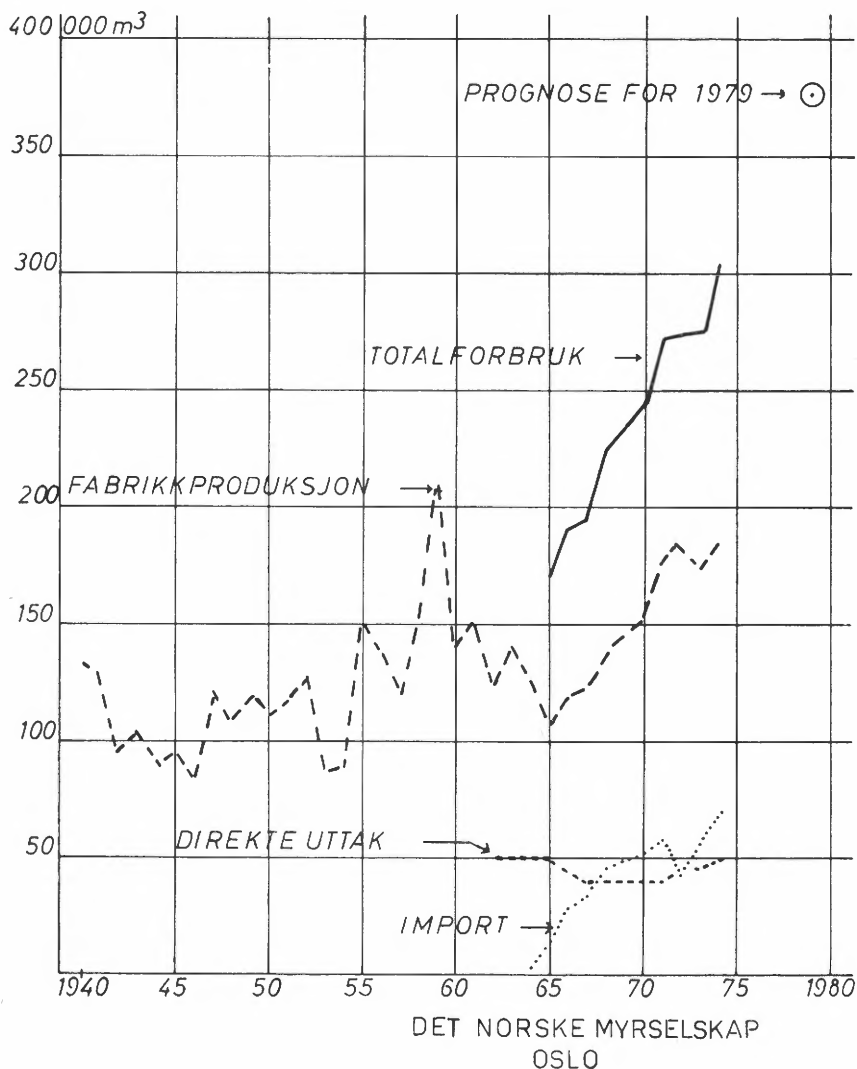
Hovedtyngden av produksjonen selges nå i plastpakninger med rominnhold ca. 200 l. En slik pakning inneholder ca. 430 l. løs, revet torv før pakking. Ved pakking blir torva med andre ord komprimert til ca. halve volumet. Det volum forbrukeren får ut av en pakning når torva løses opp igjen, vannes og legges ut, er imidlertid mindre enn opprinnelig løst mål. Det regnes normalt med at 3 slike store pak-

ninger skal utgjøre 1 m³ bruksvolum. Av ifyllingsmengder før pakking nyttes i dag forøvrig 400 l, 360 l, 215 l, 200 l, 180 l, 100 l, 80 l og 20 l.

Komprimeringsgraden og vanninnholdet kan være forskjellig i disse pakningene, og bruksvolumet er derfor den best sammenlignbare

FORBRUK AV STRÖTORV OG DYRKINGSTORV

1940-1974.

mengdeangivelsen. Ifølge bestemmelsene i Norsk Standard, skal bruksvolumet angis på pakningene. Arbeidet med en standardisering av bruksvolum og pakningsstørrelser for torvprodukter er tatt opp.

I tillegg finnes små husholdningsposer med «blomsterjord» hvor torv inngår som en vesentlig bestanddel. Videre produseres det planter, brikker og potter m.v. av torv. En del av disse produktene har fått stor betydning i gartnerinæringen.

UTVIKLINGEN FREMOVER

I fig. 1 er det en grafisk fremstilling av fabrikkproduksjon, import og omsetning av torvstrø og dyrkingstorv fra 1940—1974. De store årlige svingningene frem til 1965 skyldes først og fremst store variasjoner i vær og tørkeforhold. Fra 1965 har leveransene fra de norske fabrikker vist en stort sett jevn stigning. Det samme kan sies om importen av torvprodukter, som begynte i 1964.

I rapporten pr. 22.12.69 ble det antydnet en stigning i forbruket på ca. 20 % i løpet av en 5-årsperiode. Det viser seg at fabrikkproduksjon + import i 1974 lå ca. 30 % høyere enn i 1969, det vil si en sterkere stigning enn forutsatt.

Figuren viser tydelig at det ikke har vært mulig å dekke forbruksøkningen med en tilsvarende økning i norsk produksjon. Det har i hele 5-årsperioden vært lett avsetning, og man kan derfor si at importkvantumet har vært nødvendig for å dekke etterspørselen.

Utviklingen fremover har vært diskutert med en rekke produsenter, forhandlere, gartnere og veiledere i ulike deler av landet. Det synes å være enighet om følgende synspunkter:

1. Man vil i fremtiden ikke kunne regne med så sterk økning som tidligere i forbruket av torv i gartneriene. Dels skyldes dette en overgang til nye dyrkingsmetoder med bruk av mindre «jordvolum» for plantene, og i noen grad også overgang til andre dyrkingsmedier som f.eks. bark, steinull osv. På gartnerhold ventes heller ikke den samme sterke økning i småplanteproduksjonen å fortsette. I denne produksjonen nyttes vesentlig torv som dyrkingsmedium.
2. Det synes klart at den vesentligste økningen i forbruket av torv i tiden fremover vil bli på villahagesektoren. Etterhvert som mer av ny boligbebyggelse blir lagt på fjell eller annen grunnlendt mark, vil behovet for tilføring av dyrkingsmedier og jordforbedringsmidler øke. Økningen på denne sektoren er det meget vanskelig å gi noen prognose for. Forbruket av torv her vil på mange måter være preget av det alminnelige velstandsnivå.
3. Forbruket av veksttorv og suppleringsstorv har øket sterkt i forhold til naturtorv. Denne utviklingen vil sannsynligvis fortsette. Gartnerne er i stadig mindre grad interessert i å blande selv, og villahagebrukerne har i meget få tilfelle behov for naturtorv.

4. Pkt. 3 medfører at overgangen til pakkemaskiner for plastemballerte pakninger vil fortsette. Det er ikke aktuelt å nytte åpne, grindemballerte baller for gjødslet torv.
5. Behov for jordblandinger hvor torv inngår som hovedkomponent, synes å øke. Jordblandinger i sekker, ferdig fuktet til bruk i moderne pottmaskiner vil sannsynligvis også øke, da det hos mange gartnere legges vekt på at torva skal være helt ferdig til bruk uten noen forutgående handtering, slik som oppvanning m.v.

KONKLUSJON

Ut fra de foranstående vurderinger mener vi det er realistisk å regne med en økning av forbruket på 20—25 % i perioden 1975—1979, for hele markedet sett under ett.

Vi vil med andre ord anslå det samlede forbruk av torv i 1979 til å ligge på 370 000—375 000 m³. Direkte uttak av torv til eget bruk er da regnet med.

Fordelingen på de ulike produkttyper tør vi ikke gi noe anslag for utover det som er sagt i de foran nevnte punkter.

Kvalitetsmessig har norsk dyrkingstorv alltid kunnet konkurrere med importert vare. Det er derfor realistisk å arbeide for en reduksjon av importkvantumet gjennom en økning av norsk produksjon. Nåværende import og forventet forbruksøkning i løpet av den første femårsperiode utgjør tilsammen et årskvantum av størrelsesorden 140—150 000 m³ i 1979. Det er, som man ser, vilkår for en betydelig ekspansjon innen denne «industrigren» i Norge. Det er også verd å merke at en utbygging vil gi øket behov for arbeidskraft i distriktene der myrene ligger.

Einar Wold

DEKKMATERIALE FOR DRENRØR

Godt dekkmateriale er avgjørende for drenvirkningen.

Av amanuensis Peder Hove
Institutt for kulturteknikk, N.L.H.

Denne artikkel er klippet fra Norsk Landbruk nr. 9, 1975. Artikkelen inneholder gode råd om bruk av filtermateriale og anbefales som veiledning for praktikere på området grøfting. *Red.*

Både forsøk og praktisk erfaring har vist at en ofte må bruke spesielle materialer rundt drenrøra for å få vellykka drenering. Disse dekkmaterialer har tre oppgaver:

1. De skal lette innstrømningen av vatn til drenrøret.